

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/63/2019
Identifikačné číslo spisu: 4116213671
Dátum vydania rozhodnutia: 22.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4116213671.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Mesto Nitra, so sídlom Štefánikova trieda 60, Nitra, IČO: 00 308 307, proti žalovanému: LexCreditor k.s., so sídlom Laurinská 3/A, Bratislava, IČO: 47 245 913, správca konkurznej podstaty úpadcu Petkopet s.r.o., so sídlom Rastislavova 12, Nitra, IČO: 36 739 359, zastúpeného SMOLÁK HĽAVATÁ advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Laurinská 3, Bratislava, IČO: 47 254 432, o určenie právneho dôvodu a výšky pohľadávky proti oddelenej podstate, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 23Cbi/36/2016, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. októbra 2018, č. k. 15CoKR/2/2018-174, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 29. októbra 2018, č. k. 15CoKR/2/2018-174, rozsudok Okresného súdu Nitra z 29. mája 2017, č. k. 23Cbi/36/2016-117 a uznesenie Okresného súdu Nitra z 10. apríla 2019, č. k. 23Cbi/36/2016-183 zrušuje a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 29. mája 2017, č. k. 23Cbi/36/2016-117 určil, že pohľadávky žalobcu - daň z nehnuteľností na základe rozhodnutí Mesta Nitra z 22. apríla 2014, č. 392262/2014 vo výške 23 098,01 eur; z 23. apríla 2015 č. 392262/2015 vo výške 23 098,01 eur a z 19. apríla 2016, č. 362262/2016 vo výške 5 774,50 eur - sa považujú v konkurznom konaní vedenom na majetok úpadcu Petkopet, s.r.o., okresnom súde pod sp. zn. 31K/19/2013 za pohľadávky proti oddelenej podstate a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca podal žalobu v lehote podľa § 87 ods. 8 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej aj „ZKR“ alebo „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“), pričom dospel k záveru, že žalobcom vyrubená daň z nehnuteľnosti predstavuje pohľadávku proti podstate. Pohľadávka žalobcu na dani z nehnuteľnosti vznikla až po vyhlásení konkurzu, ktorý bol vyhlásený v roku 2013 a zároveň vznikla v súvislosti so správou a speňažovaním majetku, keďže vlastníctvo nehnuteľného majetku zaťažuje vlastníka nehnuteľnosti povinnosť starať sa o ňu, a to nielen fyzicky (udržiavať ju v užívateľnom stave), ale aj po právnej stránke. Povinnosť platiť daň z nehnuteľnosti vyplýva zo zákona a iba jej riadnym plnením nedochádza k dôsledkom, ktoré by

vlastníka v jeho vlastníckom práve obmedzovali (napr. zriadenie daňového záložného práva). Na tejto povinnosti sa nemení nič ani v prípade vyhlásenia konkurzu na majetok vlastníka nehnuteľnosti, keďže povinnosť platiť daň z nehnuteľnosti prechádza na správcu.

1.2. Keďže na nehnuteľnostiach, ktoré predstavovali predmet dane, bolo zriadené záložné právo rozhodnutím správcu dane, jedná sa v prípade pohľadávok žalobcu o pohľadávky proti oddelenej podstate. Podľa okresného súdu zákon nevyžaduje pre uplatnenie pohľadávok proti podstate žiadne formálne náležitosti a ani lehotu. Za uplatnenie pohľadávok proti podstate považoval súd prvej inštancie doručenie e-mailu správcovi konkurznej podstaty dňa 19. apríla 2016, keďže žalobca si mohol pohľadávky uplatniť až po nadobudnutí právoplatnosti jednotlivých rozhodnutí, ktorými bola uložená poplatková povinnosť, a nie už dorúčením rozhodnutí mesta, ako to prezentoval v žalobe žalobca.

1.3. Záverom okresný súd uviedol, že žaloba bola podaná podľa § 87 ods. 8 ZKR a nie podľa § 96 ZKR, preto na rozhodnutie o žalobe žalobcu aplikoval ustanovenie § 87 ods. 8 ZKR, pričom dodal, že nepodaním námietok proti zoznamu pohľadávok proti podstate vypracovanému správcom a zverejnenom v Obchodnom vestníku nezakazuje právo veriteľa podať žalobu podľa § 87 ods. 8 ZKR. Naopak žalobu podľa § 96 ods. 6 ZKR možno podať až vtedy, ak právny dôvod, poradie pohľadávky alebo jej výška neboli určené podľa § 87 ZKR, alebo ak takéto konanie neprebíha.

2. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 29. októbra 2018, č. k. 15CoKR/2/2018-174 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie. Na zdôraznenie správnosti preskúmaného rozsudku poznamenal, že pokiaľ správca neuzná právny dôvod alebo výšku pohľadávky proti podstate, takýto spor sa nerieši v rámci námietkového konania, ale prostredníctvom incidenčnej žaloby. V námietkovom konaní sa môže veriteľ domáhať poradia zaradenia svojej pohľadávky do zoznamu pohľadávok proti podstate, ale už sa nemôže domáhať určenia právneho dôvodu, prípadne oprávnenej výšky pohľadávky.

2.2. Záverom krajský súd skonštatoval, že k riadnemu uplatneniu pohľadávok došlo dňa 19. apríla 2016, pričom žalovaný správca mu listom z 22. apríla 2016 oznámil neuznanie pohľadávok a vyzval ho na podanie incidenčnej žaloby. Okresný súd v incidenčnom spore posudzoval dôvodnosť neuznania týchto pohľadávok a správne ustálil, že pohľadávky žalobcu na dani z nehnuteľnosti preukázateľne vznikli po vyhlásení konkurzu a nepochybne súvisia so správou úpadcovho majetku, a preto neuznanie týchto pohľadávok nebolo dôvodné.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dňa 13. mája 2019 žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť má byť daná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Dovolateľ žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, bola podľa žalovaného otázka, „či je možné uplatniť pohľadávku proti podstate neobmedzene, t. j. aj po zverejnení oznamu správcu podľa § 96 ZKR v Obchodnom vestníku o zostavení pohľadávok proti podstate a či je po zverejnení oznamu správcu podľa § 96 ZKR v Obchodnom vestníku o zostavení pohľadávok proti podstate prípustná žaloba o určenie pohľadávky podľa § 87 ods. 8 ZKR.“

4. Žalovaný v úvode dovolania poukázal na to, že dňa 6. apríla 2016 zverejnil v Obchodnom vestníku oznámenie o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh oddelenej podstaty a zároveň každého poučil o jeho práve podať v súlade s ustanovením § 96 ods. 3 ZKR námietku proti zoznamu zostavenému správcom. Žalobca si prihlásil sporné pohľadávky až e-mailom z 19. apríla 2016, t. j. po tom, čo žalovaný zostavil zoznam pohľadávok proti oddelenej podstate a zverejnil oznámenie o jeho zostavení a zámere zostaviť rozvrh z oddelenej podstaty. Žalobca však nepodal námietku v súlade s ustanovením § 96 ods. 3 ZKR, a preto došlo k preklúzii jeho práva.

4.1. Dovolateľ zároveň uviedol, že ustanovenie § 87 ZKR síce výslovne neupravuje koniec lehoty na uplatnenie pohľadávok proti podstate, avšak použitím logického výkladu a zachovaním systematickej súvislosti zákona - odkazom na ustanovenie § 87 ods. 7 v spojení s § 96 ZKR - možno dospieť k záveru,

že pohľadávku proti príslušnej podstate je možné uplatniť do okamihu, kým správca pristúpi k zostaveniu zoznamu pohľadávok proti podstate. Predmetné konštatovanie je podľa dovolateľa logické, aby správca zostavujúci zoznam pohľadávok proti príslušnej podstate mal k dispozícii všetky pohľadávky proti podstate a len tak vie zoznam pohľadávok riadne vyhotoviť a zákonne ďalej postupovať. Rovnako tak možno podľa žalovaného dospieť k záveru, že postup veriteľa podľa ustanovenia § 87 ods. 8 ZKR je možný len do okamihu zverejnenia správcu v Obchodnom vestníku o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a o zámere zostaviť rozvrh.

4.2. Od momentu zverejnenia oznámenia správcu v Obchodnom vestníku o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh oddelenej podstaty ukladá zákon veriteľovi postupovať podľa § 96 ZKR, a teda, ak pohľadávka nie je zaradená do zoznamu pohľadávok proti podstate, je veriteľ povinný v hmotnoprávnej tridsaťdňovej lehote vzniesť u správcu odôvodnenú námietku na predpísanom tlačíve a ak správca námietke nevyhoví, je následne povinný v hmotnoprávnej šesťdesiatdňovej lehote odo dňa zverejnenia oznámenia správcu podať žalobu na súd, pričom v žalobe je oprávnený požadovať len to, čo uviedol v námietke. Zákon o konkurze výslovne uvádza, že na námietky, ktoré nespĺňajú náležitosti podľa § 96 ods. 3 ZR, resp. vo vzťahu ku ktorým nebola podaná žaloba podľa § 96 ods. 6 ZKR, sa neprihliada. Ak teda veriteľ nepostupuje v súlade s ustanovením § 96 ZKR, zaniká jeho právo byť uspokojený z rozvrhu výťažku z príslušnej podstaty. Súčasný postup podľa § 87 ods. 8 ZKR by bol podľa dovolateľa duplicitný a nevhodný, keďže aj keby súd na podklade žaloby podanej podľa § 87 ods. 8 ZKR určil, že pohľadávka je pohľadávkou proti podstate, nárok veriteľa na uspokojenie z príslušnej podstaty zanikol v dôsledku nerešpektovania prekluzívnych lehôt upravených v ustanovení § 96 ZKR.

4.3. Záverom žalovaný uviedol, že zámerom zákonodarcu nebolo v žiadnom prípade uplatňovať duálny spôsob podávania žaloby proti správcovi vo veci uplatnenia pohľadávky proti podstate v čase, kedy konkurzné konanie smeruje k svojmu ukončeniu. Zákonodarcu mal za cieľ jednoznačne transformovať povinnosť veriteľa pohľadávky proti podstate podať žalobu podľa ustanovenia § 87 ods. 8 ZKR do času, kedy prichádza do úvahy postup podľa ustanovenia § 96 ZKR.

5. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného z 24. mája 2019 navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

5.1. Vo svojom vyjadrení uviedol, že žalovaný sa účelovo bráni uhradiť pohľadávku, ktorá je predmetom sporu, a to na základe skutočnosti, že predmetnú pohľadávku neevidoval, napriek tomu, že rozhodnutia o vyrubení dane z nehnuteľnosti boli žalovanému riadne doručené. Žalobca poukázal na to, že žalovaný nepostupoval v súlade s ustanovením § 87 ods. 8 ZKR, keď ho bez zbytočného odkladu nevyzval na podanie žaloby, keď v prípade rozhodnutia č. 392262/2014 uplynulo 745 dní od jeho doručenia a v prípade rozhodnutia č. 392262/2015 uplynulo 375 od jeho doručenia, čo má podľa jeho názoru preukazovať, že žalovaný nekonal s odbornou starostlivosťou a zámerne ho ako veriteľa poškodil.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací [podľa § 35 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C.s.p.“)] po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné.

7. K včasnosti podania dovolania - vzhľadom k skutočnosti, že okresný súd v predkladacej správe z 1. augusta 2019 uviedol, že dovolanie bolo podané po uplynutí dvojmesačnej lehoty - dovolací súd konštatuje, že rozsudok odvolacieho súdu bol žalovanému doručený dňa 12. marca 2019. Lehota na podanie dovolania podľa ustanovenia § 427 ods. 1 C.s.p. plynie od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu (t. j. dovolateľovi). Lehoty určené podľa mesiacov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojim označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty (§ 121 ods. 3 C.s.p.). Zároveň platí, že ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň (§ 121 ods. 4 C.s.p.).

7.1. Posledný deň lehoty na podanie dovolania žalovaným bol dňa 12. mája 2019, ktorý pripadol na deň pracovného pokoja (nedeľu), preto v súlade s ustanovením § 121 ods. 4 C.s.p. bol posledný deň lehoty na podanie dovolania deň 13. máj 2019. Preto dovolací súd konštatuje, že žalovaný podal dovolanie v zákonnej lehote na podanie dovolania.

8. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/), ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

8.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

8.2. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

9. Dovolaťom označená právna otázka - „či je možné uplatniť pohľadávku proti podstate neobmedzene, t. j. aj po zverejnení oznamu správcu podľa § 96 ZKR v Obchodnom vestníku o zostavení pohľadávok proti podstate a či je po zverejnení oznamu správcu podľa § 96 ZKR v Obchodnom vestníku o zostavení pohľadávok proti podstate prípustná žaloba o určenie pohľadávky podľa § 87 ods. 8 ZKR“ - nebola doposiaľ predmetom dovolacieho prieskumu, čím je splnená zákonná podmienka prípustnosti podaného dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

10. Predmetom dovolacieho prieskumu je tak v kontexte dovolateľom nastolenej právnej otázky otázka výkladu a aplikácie ustanovenia § 87 ods. 7 a ods. 8 v spojení s ustanovením § 96 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

11. Pokiaľ ide o výklad uvedených zákonných ustanovení, dovolateľ zastáva názor, že veriteľ môže v konkurznom konaní uplatniť pohľadávku proti podstate neformálnym spôsobom u správcu len do okamihu, keď správca zverejní v Obchodnom vestníku oznámenie o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh podľa § 96 ods. 2 ZKR. Po zverejnení predmetného oznámenia v Obchodnom vestníku môže veriteľ uplatniť pohľadávku proti podstate len vo forme námietok na predpísanom tlačive uplatnených u správcu v lehote 30 dní od zverejnenia oznámenia podľa § 96 ods. 2 ZKR v Obchodnom vestníku. Márnym uplynutím lehoty na podanie námietok zároveň podľa dovolateľa zaniká veriteľovi právo na uspokojenie jeho pohľadávky ako pohľadávky proti (oddelenej) podstate a určenia pohľadávky proti podstate sa v takom prípade nemožno úspešne domáhať ani incidenčnou žalobou podľa § 87 ods. 8 ZKR.

11.1. Žalobca a aj súdy nižšej inštancie majú za to, že veriteľ si môže uplatniť pohľadávky proti podstate neformálnym spôsobom aj po zverejnení oznámenia správcu v Obchodnom vestníku o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh podľa § 96 ods. 2 ZKR, pričom veriteľ má aj v takom prípade právo domáhať sa určenia svojej pohľadávky prostredníctvom incidenčnej žaloby podľa § 87 ods. 8 ZKR, keďže takýto spor sa rieši v rámci námietkového konania.

12. Podľa § 87 ods. 7 ZKR, pohľadávky proti podstate sa uplatňujú u správcu. Na požiadanie správcu oznámi veriteľovi, či uznáva právny dôvod a výšku jeho pohľadávky proti podstate, vrátane poradia.

12.1. Podľa § 87 ods. 8 ZKR, ak správca neuznáva právny dôvod alebo výšku pohľadávky proti podstate, bez zbytočného odkladu vyzve veriteľa, aby sa najneskôr v lehote 15 dní od doručenia výzvy žalobou podanou voči správcovi domáhal, aby súd určil právny dôvod alebo výšku pohľadávky proti podstate s poučením o následkoch zmeškania tejto lehoty. Ak veriteľ žalobu včas nepodá, na pohľadávku proti podstate sa v rozsahu, v ktorom ju správca neuznal, v konkurze neprihliada. Ak sa už o právnom dôvode alebo výške pohľadávky proti podstate právoplatne rozhodlo po vyhlásení konkurzu, o určení jej právneho dôvodu alebo výšky už nie je možné rozhodovať podľa tohto ustanovenia.

12.2. Podľa § 96 ods. 2 ZKR, pred zostavením rozvrhu správcu zostaví zoznam pohľadávok proti podstate, ktoré boli alebo majú byť uspokojené z výťažku zaradeného do podstaty, z ktorej sa rozvrh

zostavuje; v zozname uvedie poradie a sumy, v akej boli alebo majú byť pohľadávky proti podstate uspokojené. Zostavenie zoznamu a zámer zostaviť rozvrh správca oznámi zverejnením v Obchodnom vestníku.

12.3. Podľa § 96 ods. 3 ZKR, veriteľský výbor, dotknutý zabezpečený veriteľ a každý, kto tvrdí, že je veriteľom pohľadávky proti podstate, je oprávnený do 30 dní od zverejnenia oznamu o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate do neho nahliadnuť a podaním na predpísanom tlačíve namietnuť u správcu poradie pohľadávky proti podstate. Námietka musí byť podaná včas u správcu na predpísanom tlačíve a musí byť vždy odôvodnená, inak sa na ňu neprihliada.

12.4. Podľa § 96 ods. 4 ZKR, námietkou poradia pohľadávky proti podstate sa rozumie aj námietka, že pohľadávka proti podstate nie je zaradená do zoznamu alebo že nemá byť zaradená do zoznamu alebo že má byť zaradená do zoznamu v inom rozsahu, ako rozsahu určenom správcom.

13. Z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že veriteľ s pohľadávkou proti podstate môže uplatniť svoju pohľadávku v priebehu konkurzu u správcu, pričom zákon a ani vykonávacia vyhláška (t. j. Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii) neupravujú formu, v akej si môže veriteľ uplatniť pohľadávku proti podstate. Zároveň zákon v ustanovení § 87 ods. 8 ZKR priznáva veriteľovi, ktorému správca neuznal jeho pohľadávku proti podstate, čo do právneho dôvodu alebo čo do jej výšky, aby v lehote 15 dní odo dňa doručenia správcu podal žalobu proti správcovi, aby súd určil právny dôvod alebo výšku pohľadávky proti podstate.

13.1. Uvedený postup pri uplatňovaní pohľadávok proti podstate však nie je časovo neohraničený (to znamená, že nie je uvedeným spôsobom možné uplatňovať pohľadávky proti podstate až do vydania uznesenia o zrušení konkurzu), ale vzhľadom na špeciálnu úpravu obsiahnutú v ustanovení § 96 ZKR, môže veriteľ „neformálnym“ spôsobom uplatňovať svoje pohľadávky proti podstate len do zverejnenia oznámenia správcu o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh v Obchodnom vestníku podľa ustanovenia § 96 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

13.2. Po zverejnení oznámenia správcu o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh v Obchodnom vestníku môže veriteľ s pohľadávkou proti podstate - ktorý si svoju pohľadávku neuplatnil u správcu už skôr - s odkazom na znenie ustanovenia § 96 ods. 3 a ods. 4 ZKR uplatniť pohľadávku proti podstate len v podobe odôvodnenej námietky vznesenej u správcu do 30 dní odo dňa zverejnenia oznámenia o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh v Obchodnom vestníku na predpísanom tlačíve. Zverejnenie predmetného oznámenia v Obchodnom vestníku je významné, aby si veritelia pohľadávok proti podstate mohli uplatniť svoje práva spôsobom upraveným v ods. 3 a nasl. ustanovenia § 96 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

13.3. V prípade, ak veriteľ s pohľadávkou proti podstate - ktorý si ju neuplatnil u správcu pred zverejnením oznámenia o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh v Obchodnom vestníku - nepodá v stanovenej lehote a v určenej forme námietku s odôvodnením, nemôže byť v konkurznom konaní uspokojený ako veriteľ pohľadávky proti (všeobecnej alebo oddelenej) podstate. Na takú pohľadávku sa pri uspokojení neprihliada ako na pohľadávku proti (všeobecnej alebo oddelenej) podstate.

13.4. Predmetný záver platí aj vtedy, ak veriteľ, ktorý osebe tvrdí, že je veriteľom s doposiaľ u správcu neuplatnenou pohľadávkou proti príslušnej podstate (t. j. neuplatnenou do zverejnenia oznámenia podľa § 96 ods. 2 ZKR), podá po zverejnení oznámenia správcu v Obchodnom vestníku o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh incidenčnú žalobu podľa § 87 ods. 8 ZKR bez podania námietok podľa § 96 ods. 3 ZKR, keďže v tomto štádiu konkurzného konania upravuje zákon o konkurze a reštrukturalizácii v ustanovení § 96 osobitný postup tak pre veriteľa, ktorý o sebe tvrdí, že je veriteľom s pohľadávkou proti podstate, ako aj pre správcu.

13.5. Opačný výklad pripúšťajúci podanie žaloby podľa § 87 ods. 8 ZKR po zverejnení oznámenia v Obchodnom vestníku podľa § 96 ods. 2 by predstavoval obchádzanie zákonného postupu upraveného v ustanovení § 96 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a zároveň neprípustné zvýhodnenie toho veriteľa, ktorý v danom štádiu konkurzného konania nesplnil zákonom požadované náležitosti (t. j. podanie včasných odôvodnených námietok v zákonom stanovenej forme), na úkor ostatných konkurzných veriteľov.

13.6. Podanie námietok zo strany veriteľa, ktorý o sebe tvrdí, že je veriteľom s pohľadávkou proti

podstate by nebolo nevyhnutné jedine v prípade, ak podal na súd proti správcovi incidenčnú žalobu podľa § 87 ods. 8 ZKR v čase pred zverejnením oznámenia správcu v Obchodnom vestníku o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh podľa § 96 ods. 2 ZKR. V predmetnom spore však o taký prípad nejde a na vyššie uvedenom konštatovaní nemení nič ani záver, že správca v oznámení o neuznaní pohľadávky proti oddelenej podstate poučil žalobcu podľa § 87 ods. 8 ZKR, nakoľko v spolu s oznámením podľa § 96 ods. 2 ZKR - na podklade ktorého si žalobca uplatnil pohľadávku proti oddelenej podstate - poučil veriteľský výbor, dotknutý zabezpečeného veriteľa a každého, kto tvrdí, že je veriteľom pohľadávky proti podstate (t. j. vrátane žalobcu) zverejnením v Obchodnom vestníku podľa § 96 ods. 3 ZKR o lehote na podanie námietok, ich forme a náležitostiach, ako aj o subjekte, ktorému sa majú námietky adresovať.

14. Ohľadne predmetnej právnej otázky dovolací súd poukazuje aj na názor prezentovaný v odbornej literatúre, podľa ktorého „z odseku 7 § 87 ZKR vyplýva, že pohľadávky proti podstate sa uplatňujú u správcu, pričom tak ako bolo uvedené, nie je stanovená lehota na ich uplatnenie ani forma tohto uplatnenia. Z § 96 ods. 3 vyplýva, že veriteľ pohľadávky proti podstate si môže uplatniť pohľadávku proti podstate najneskôr v námietkach podaných do 30 dní od zverejnenia oznámenia správcu v Obchodnom vestníku o tom, že bol zostavený zoznam pohľadávok proti podstate. Veriteľ pohľadávky proti podstate môže teda akýmkoľvek spôsobom požadovať od správcu jej úhradu. Pokiaľ o to veriteľ požiada, správca je povinný veriteľovi uviesť, či uznáva právny dôvod a výšku jeho pohľadávky proti podstate vrátane jej poradia. Pred zostavením návrhu rozvrhu z oddelenej podstaty zostaví správca zoznam pohľadávok proti podstate, ktoré sa uspokojujú z oddelenej podstaty. Zo zoznamu pohľadávok musí vyplývať, z ktorej podstaty (všeobecnej alebo oddelenej) sa pohľadávky budú uspokojovať. Správca je povinný oznámiť zostavenie zoznamu pohľadávok proti podstate zverejnením v Obchodnom vestníku; samotný zoznam pohľadávok proti podstate nemusí zverejňovať. Informácia správcu o tom, že je zostavený zoznam pohľadávok proti podstate, slúži veriteľom na to, aby mohli do zoznamu nahliadnuť a uplatniť si práva, ktoré im vyplývajú z § 96 ods. 3 v znení účinnom od 1. 1. 2012. Správca je preto povinný poučiť oprávnené osoby o ich právach, ktoré si môžu uplatniť do 30 dní od zverejnenia oznamu o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate v Obchodnom vestníku. Ustanovenie § 96 ods. 3 v znení účinnom od 1. 1. 2012 umožňuje oprávneným osobám nahliadnuť do zoznamu pohľadávok a podať námietky u správcu. Aktívnu vecnú legitimáciu na podanie námietok má veriteľský výbor, dotknutý zabezpečený veriteľ a každý, kto tvrdí, že je veriteľom pohľadávky proti podstate. Lehota na podanie námietok je 30 dní od zverejnenia oznamu o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate. Táto lehota je hmotnoprávna, pričom námietky sa podávajú u správcu (§ 203a ods. 3). Zákon predpisuje formálne a obsahové náležitosti pre námietky. Aktívne vecne legitimované osoby sú oprávnené podať námietky len na predpísanom tlačive, ktoré upravuje vykonávacia vyhláška v prílohe č. 8, a musia byť odôvodnené. V prípade, že námietky nie sú podané na predpísanom tlačive alebo nie sú odôvodnené, na námietky sa neprihliada. Rovnako sa neprihliada ani na námietky, ktoré boli podané oneskorene. V námietkach môže príslušná osoba uplatniť výhrady k výške pohľadávky a k poradiu pohľadávky. Zákon správne stanovuje, že námietkou poradia pohľadávky proti podstate sa rozumie aj námietka, podľa ktorej pohľadávka proti podstate nie je zaradená do zoznamu alebo že nemá byť zaradená do zoznamu, resp. má byť zaradená do zoznamu v inom rozsahu ako rozsahu určenom správcom. Z odseku 4 je teda zrejmé, že námietku môže podať aj osoba, ktorá tvrdí, že je veriteľom, že má pohľadávku proti podstate, ktorá mala byť zaradená do zoznamu pohľadávok proti podstate“ (k tomu viď aj: Ďurica, M., Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár, 2. vydanie. C. H. BECK: Praha, 2015).

15. Dovolací súd zároveň podporne poukazuje na to, že vyššie uvedené závery nie sú v rámci právnej úpravy zákona o konkurze a reštrukturalizácii nové, ale obmedzenie - do kedy môže veriteľ uplatniť pohľadávku proti podstate - bolo obsiahnuté aj v zákone č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len „ZKV“).

15.1. Síce právna úprava obsiahnutá v zákone o konkurze a reštrukturalizácii nie je zhodná s právnou úpravou obsiahnutou v ZKV, uvedené však neznamená, že nie je možné v prípade obdobnosti jednotlivých inštitútov poukázať z hľadiska historického vývoja aj na predchádzajúcu právnú úpravu. Za predchádzajúcej právnej úpravy bolo rozhodovanie konkurzného súdu v záverečnom štádiu konkurzného konania dvojfázové, keď najprv rozhodol o schválení konečnej správy (§ 29 ZKV) a následne vydal

rozvrhové uznesenie (§ 30 ZKV). Rozvrh výťažku podľa § 96 ZKR je zverený do právomoci správcu a súd pri rozdelení výťažku vstupuje len spôsobom, ktorý je typický pre činnosť súdu, a to rozhodovaním sporu medzi veriteľmi a správcom. Rozvrh výťažku svojim obsahom nahrádza aj konečnú správcu upravenú v § 29 ZKV (k tomu viď aj: Ďurica, M., Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii. Eurokódex: Žilina, 2006, s. 244).

15.2. Pokiaľ ide o uplatňovanie pohľadávok proti podstate, tieto veritelia uplatňovali u správcu (§ 31 ods. 5 ZKV) počas konkurzu, teda ako za aktuálnej právnej úpravy. Po speňažení majetku z podstaty správcu predložil súdu konečnú správu (§ 29 ods. 1 ZKV), ktorej obsahom bol aj zoznam veriteľov s neuznanými pohľadávkami proti podstate alebo pohľadávkami zaradenými do iného než uplatneného poradia, a ktorú v súčasnosti nahrádza rozvrh výťažku podľa § 96 ZKR, pričom konečnú správu zverejnil konkurzný súd na svojej úradnej tabuli s upozornením pre úpadcu a konkurzných veriteľov, že do 15 dní odo dňa, keď konečná správa a vyúčtovanie boli vyvesené na úradnej tabuli súdu, môžu proti nim podať námietky (§ 29 ods. 3 ZKV), čo zodpovedá povinnosti správcu zverejniť v Obchodnom vestníku oznámenie o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zverejniť rozvrh podľa § 96 ods. 2 ZKR, vrátane poučenia pre veriteľský výbor, dotknutého zabezpečeného veriteľa a každého kto tvrdí, že je veriteľom pohľadávky proti podstate, je oprávnený do 30 dní od zverejnenia oznamu o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate namietnuť u správcu poradie pohľadávky proti podstate (§ 96 ods. 3 ZKR). Konečnú správu vrátane námietok veriteľov preskúmaval súd na pojednávaní (§ 29 ods. 4 ZKV), čomu podľa súčasnej právnej úpravy zodpovedá postup upravený v ustanovení § 96 ods. 5 a ods. 6 ZKR.

15.3. S poukazom na uvedené, je zrejmé, že aj za predchádzajúcej právnej úpravy bolo možné uplatniť pohľadávku proti podstate u správcu s uvedením právneho dôvodu a výšky pohľadávky proti podstate do zverejnenia konečnej správy na úradnej tabuli súdu a následne len v 15dňovej lehote v podobe námietok proti konečnej správe. Odlišne bol za predchádzajúcej právnej úpravy v porovnaní so zákonom o konkurze a reštrukturalizácii (viď bod 13. vyššie) len koniec lehoty na podanie žaloby na určenie pohľadávky proti podstate v ustanovení § 29 ods. 5 ZKV (k tomu viď napr. 3Obo/8/2017).

16. Vychádzajúc z vyššie uvedeného a so zreteľom na dovolateľom vymedzenú právnu otázku dovolací súd konštatuje, že:

I. Veriteľ si môže u správcu uplatniť pohľadávku proti príslušnej podstate s uvedením jej právneho dôvodu a výšky len do zverejnenia oznámenia správcu v Obchodnom vestníku zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámeru zverejniť rozvrh podľa § 96 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Po zverejnení predmetného oznámenia môže veriteľ v konkurznom konaní uplatniť pohľadávku proti príslušnej podstate výlučne v odôvodnených námietkach na predpísanom tlačive v lehote určenej v § 96 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

II. Na pohľadávku, ktorú veriteľ neuplatnil u správcu do zverejnenia oznámenia v Obchodnom vestníku podľa § 96 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, a ktorú neuplatnil ani postupom podľa § 96 ods. 3, sa pri uspokojení neprihliada ako na pohľadávku proti (všeobecnej alebo oddelenej) podstate.

III. Ak veriteľ, ktorý o sebe tvrdí, že je veriteľom s pohľadávkou proti podstate, neuplatnenou u správcu pred zverejnením oznámenia v Obchodnom vestníku podľa § 96 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, nepodal u správcu včas odôvodnené námietky na predpísanom tlačive podľa § 96 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, sa nemôže následne s úspechom domáhať určenia jeho pohľadávky proti podstate žalobou podanou proti správcovi podľa § 87 ods. 8 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

17. Vzhľadom na vyslovené právne závery a s odkazom na záver súdov nižšej inštancie, že žalobca si u žalovaného správcu uplatnil pohľadávku proti podstate až e-mailom dňa 19. apríla 2016 (s ktorým sa dovolací súd stotožňuje, nakoľko doručenie rozhodnutia správcu dane účastníkovi daňového konania, proti ktorému je možné podať opravný prostriedok, samo osebe nepredstavuje uplatnenie pohľadávky proti podstate u správcu, ako to mylne prezentuje v celom priebehu predmetného sporu žalobca), dovolací súd konštatuje, že dovolateľ opodstatnene vytýkal odvolaciemu súdu (a aj súdu prvej inštancie) nesprávne právne posúdenie veci. Konajúce súdy nesprávne posúdili lehotu, do ktorej môže veriteľ uplatniť u správcu pohľadávku proti podstate neformálnym spôsobom (t. j. s uvedením jej právneho dôvodu a výšky), keď sa nesprávne vysporiadali so skutočnosťou, že po zverejnení oznámenia správcu

v Obchodnom vestníku podľa § 96 ods. 2 ZKR, zákon upravuje osobitný postup, a to vrátane uplatnenia predtým neuplatnenej pohľadávky proti podstate, keď právo podať námietky podľa § 96 ods. 3 ZKR má aj ten, kto o sebe tvrdí, že je veriteľom pohľadávky proti podstate (v danom prípade žalobca), a že jeho pohľadávka má byť zaradená do zoznamu pohľadávok proti oddelenej podstate a uspokojená s príslušnej oddelenej podstaty (§ 96 ods. 4 ZKR).

17.1. Súd nižšej inštancie nesprávne dospeli k záveru, že veriteľ môže podať žalobu podľa § 87 ods. 8 ZKR aj vtedy, ak nepodá námietku proti zoznamu pohľadávok proti podstate vypracovanom správcom a zverejnenom v Obchodnom vestníku. Takýto záver by bol opodstatnený jedine v prípade, že takáto žaloba bola podaná pred zverejnením oznámenia podľa § 96 ods. 2 ZKR (k tomu viď bod 13.6. vyššie). V predmetnom spore sa však o taký prípad nejednalo. Pozornosti konajúcich súdov zároveň ušla podstatná skutočnosť v nadväznosti na záver vyslovený v bode 19. odôvodnenia rozsudku okresného súdu - v zmysle ktorého „žalobu podľa § 96 ods. 6 možno podať vtedy, ak právny dôvod, poradie alebo jej výška neboli určené podľa § 87, alebo ak takéto konanie neprebíha“ - že žalobca podal žalobu až po márnom uplynutí lehoty na podanie námietok podľa § 96 ods. 3 ZKR, a to napriek tomu, že zverejnenie oznámenia správcu podľa § 96 ods. 2 ZKR obsahovalo poučenie podľa § 96 ods. 3 a ods. 4 ZKR.

18. Záverom dovolací súd dáva do pozornosti, že:

- rozhodnutie najvyššieho súdu (ako súdu odvolacieho) z 13. septembra 2011, sp. zn. 1Obo/19/2011, ktorým v predmetnom spore argumentoval žalobca, bolo vydané v konaní vedenom podľa zákona o konkurze a vyrovnaní, pričom definícia pohľadávok proti podstate obsiahnutá v ustanovení § 31 ods. 3 ZKV je odlišná od právnej úpravy pohľadávok proti podstate obsiahnutej v ustanovení § 87 ZKR v znení účinnom od 1. januára 2012 z čoho vyplýva, že nemožno automaticky vychádzať z predmetného rozhodnutia, ale jedine vtedy, ak by závery z neho vyplývajúce boli aplikovateľné na aktuálnu právnu úpravu;

- súd prvej inštancie vyzval žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie vo výške 10,- eur (ktorý žalovaný zaplatil) napriek tomu, že je ex lege oslobodený od platenia súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 v spojení s ods. 4 zákona č.71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, a preto bude povinnosťou okresného súdu v ďalšom konaní postupom podľa § 11 ods. 1 uvedeného zákona predmetný súdny poplatok žalovanému vrátiť.

19. Vzhľadom na to, že dovolateľ dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom vo vyriešení právnej otázky dovolacím súdom doposiaľ nevyriešenej (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), najvyšší súd žalovaným napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C.s.p.). Keďže dôvody, pre ktoré bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a v prípade zrušenia výlučne rozsudku odvolacieho súdu by bol odvolací súd povinný rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť, dovolací súd aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku) konštatuje, že nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. Preto dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 C.s.p.) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.).

20. V ďalšom konaní sú súd prvej inštancie a odvolací súd viazané právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 C.s.p.).

21. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.